

SALTET PÅ RINGÖN

2011—2021

4. HÄNDELSE

Effekten av Ö-festen är otroligt stark, framför allt för "vi-känslan".

ATT GÖRA SAKER har byggt gemenskap och spännande samarbeten. Det har också satt ljuset på platsen för de som varit nyfikna på att slå rot på ön. Efter varje Ö-fest har vi fått många förfrågningar om lediga lokaler. Aktiviteterna har också uppmärksammat Ringön för andra som inte känt till platsen tidigare.

Ö-FESTEN BLEV EN SÅN SAK, älskad av både folket på Ringön och andra göteborgare. Första året kom det cirka 5 000 besökare och vi fick ihop 15 företag från ön som var med och arrangerade. 2019 lockade Ö-festen cirka 20 000 personer och drygt 70 företag och verksamheter. Effekten av Ö-festen är otroligt stark, framför allt för "vi-känslan".

SOM EN EFFEKT AV Ö-FESTEN kom vår egen tidning Ö-posten till. Idén kom från Bengt som drev ett av företagen på ön. Han tyckte att vi skulle starta en tidning där man kunde läsa om människorna och möta alla nya ansikten som skapat sitt hem på Ringön. Bra idé, tyckte vi och startade Ö-posten. Vi hann ge ut 15 nummer innan projektet var över. Tidningen blev "bladet" på ön, en omtyckt liten lokaltidning.

MINDRE SAKER HAR haft stor betydelse för känslan av gemenskap på ön. Julmys, en AW här och där, vårstädning, när vi hängde upp belysning på fasaderna för att skapa ljus och mys. Att göra saker har visat sig vara väldigt bra. Man blir inte tagen på allvar om man bara pratar och kallar till oändliga möten, så ser inte livet ut på ön.

1. IDÉ

Vi är övertygade om att Ringön kan sätta Göteborg i rörelse.

VI SOM STARTADE Saltet på Ringön heter Matilda Lindvall, Johan Red Top Larsson och Filip Nilsson. Vi har, på olika sätt, jobbat med kreativ verksamhet i Göteborg under större delen av våra liv. Vi har alltid kallat oss för **eldsjälar snarare än projektledare**, av den enkla anledningen att det är den typen av energi och kärlek som behövs.

IDÉN TILL SALTET FÖDDES våren 2011 under en workshop inom ramen för Göteborgs 400-årsjubileum 2021. Vi tre var inbjudna till gruppen som skulle generera idéer kring kultur. Nästan direkt hamnade vi i en intensiv diskussion om varför staden har så svårt att se värdet i allt det som rör sig i gränslandet mellan etablissemang och subkultur. Trots att det är ett område där det finns både trovärdighet och potential i Göteborg och trots att det är helt avgörande för att en stad ska kännas spännande, levande och modern. Diskussionen mynnade ut i ett pilotprojekt. Det fick namnet

Tillåtande Oaser och vi föreslog Ringön som en lämplig plats. Idén presenterades som ett av 2021-förslagen i juni samma år. Vi gick vidare med att förankra tanken i staden och studerade liknande projekt i andra länder. I juni 2015 klubbades förslaget igenom av kommunfullmäktige. Business Region Göteborg blev huvudman, pengarna kom från Göteborgs Stads näringslivsbudget och projektet var också ett av Göteborgs Stads jubileumssatsningar.

VÅR UTGÅNGSPUNKT I ARBETET var en övertygelse om att Ringön kan sätta Göteborg i rörelse. Att Ringön kan vara en hamn för allt det viktiga och vackra som existerar utanför det etablerade eller i marginalen, sida vid sida med allt det som redan finns på ön. Vi visste att det är vildhjärnorna, de envisa, de påhittiga, de överoptimistiska, de drömmande och de drivande öborna som kommer att göra Ringön magisk. Vi som arbetar med projektet bidrar bara till utvecklingen.

5. UTMANINGAR

VÅR FRÄMSTA UTMANING har varit ovissheten. Vi har lärt oss att utveckling sker organiskt och ryckvis, ibland går det framåt och ibland går det bakåt. Ett av våra mål har varit att Ringön ska vända sig utåt, till fler människor, fler timmar på dygnet. Det kan låta enkelt, men det är inget som går att planera. Framför allt inte när det handlar om människors egen vilja och lust. Vi har haft förmånen att vara på en plats med många vildhjärnor som kan flytta berg om de vill, men som ibland tappar orken. Då behöver man ha en andra plan, en tredje och en fjärde. Ovissheten har också varit en utmaning för olika projekt som vi har drivit. Castellumhuset, Stenlagret och båt över älven är bara några exempel. Att vilja göra stordåd med ett hus som du inte äger, med en stenytta som du inte bestämmer över eller försöka få en färja att gå över älven. Det kan vara kämpigt och kräver många reservplaner.

ATT VARA ETT KOMMUNALT finansierat projekt har varit en utmaning, framför allt när det är ett nytt sätt för staden att arbeta på. Det har handlat om allt ifrån grafisk profil till frågor om tidsbegränsade bygglov i ett industriområde. Även den privata sektorn kan vara trög. Vi har fört en dialog med privata fastighetsbolag om att fylla tomma

hus och även för att starta båttrafik över älven i flera år utan att komma framåt. För att få till den typen av förändringar krävs ofta nya affärsmodeller, insikter och en hel del mod. En annan utmaning har varit tillgängligheten. Vi ville att man enklare skulle kunna nå Ringön med cykel eller till fots och att kollektivtrafiken skulle bli tätare. Idag ses Ringön som ett industriområde och kommunikationen är dimensionerad för det gamla behovet, inte för det nya som flyttat in.

ATT HITTA BALANSEN mellan att gasa och bromsa utvecklingen på ön har varit en delikatt och ständigt levande fråga för oss. Vad mår ön bra av och vad mår den inte bra av? Hur många lampor ska lysa mot Ringön och när ska det vara släckt? Kommer för många människor trilla in på ön om det går en båt hit? Är det bra eller dåligt? Det vi kan konstatera efter fem års arbete på Ringön är att det tar tid att förändra, även det som skulle må bra av att förändras. Det gamla och det nya måste gå hand i hand och strukturer förändras utifrån det. Därför kommer frågan om när man ska gasa och när man ska bromsa alltid att vara levande.

2. PLATSEN

Det mesta man behöver i livet finns på Ringön. Som vinterdäck, Indian Ale och nyfångad kolja.

RINGÖN LIGGER MITT i centrala Göteborg. Där finns fyra hamnbassänger, två små parker och en massa gamla hus. Inte några vackra hus egentligen, utan snarare ganska låga fyrkanter. "Låga hus, högt i tak", sa vi en gång när vi beskrev känslan på ön. På Ringön åker det också omkring bilar, lastbilar, truckar och cyklar med en väldig fart. Det låter av borrar och slipar och det doftar kaffe, färg och öl.

ETT ANTAL VIKTIGA SAKER gjorde att projektet hamnade på Ringön. Framför allt att det fanns gott om tomma lokaler till låg hyra. Men också att stadens utvecklingsplaner var otidliga, att det är en centralt belägen plats, men ändå i utkanten och att staden äger marken via tomträtter. Det finns inte heller några boende att ta hänsyn till. Ringön klarar av "störande" verksamhet, eller som vi väljer att se det, kreativ verksamhet. Oavsett om det handlar om bilmekaniker, musikscener, ölbrggeri eller båtvarv.

DEN FÖRSTA TIDEN ägnade vi mycket tid åt att lära känna ön, ta reda på vem som ägde de olika fastigheterna och vad det fanns för verksamheter bakom alla staket och grindar. Med tiden lärde vi känna de flesta och insåg att det var en helt unik plats. Saker vi inte visste från början blev vi upplysta om med tiden. Vi fick lära oss vad en detaljplan betyder, vad tomträtter innebär, hur högt vatten påverkar livet runt hamnarna och vad ett tidsbegränsat bygglov kan betyda för utåtriktad verksamhet. Vi lärde oss också att det inte går att kopiera andra områden eller platser runt om i världen, varje plats är unik och har sina egna förutsättningar.

SÅ SMÅNINGOM BLEV punkterna också en del av stadens styrdokument. Att vi har varit med och skapat en retorik och påverkat stadens förhållningssätt till Ringön är ett av våra viktigaste resultat. Vi hoppades att många företag på ön skulle stanna kvar och vi hoppades att företag med någon form av kreativ inriktning skulle hitta hit. 80 av de företag som hört av sig till oss har sedan etablerat sig på Ringön. Det motsvarar en liten by någon annanstans.

VI TROR ATT DET framför allt är några saker som gjort att så många har hittat hit. Låga hyror, men också att du kan drömma stort. Platsen är inte färdig, det finns en nybyggarstämning som ger kraft till platsen. Vi har fått igenom ett unikt regelverk, där staden testat att använda tidsbegränsade bygglov på en begränsad yta. Bygglövet gör det bland annat möjligt att öppna restauranger och barer efter klockan 15, det innebär också att befintliga lokaler får användas till annat än traditionell industri, till exempel livescener och konsthallar. På så sätt kan Ringön vända sig utåt, till fler människor, fler tider på dygnet.

3. METOD

SALTETS METOD KAN sammanfattas i några punkter: Stärka platsen. Utgå från människorna på ön. Gemenskap är A och O. Temporärt. Från Industriområde till Ö. Göra saker. På Ringön görs det betong och det görs musik. Det snickras med återvunna lastpallar och det snickras på hemsidor för italienska lyxkläder. Det bryggs öl. Det rostas kaffe, det svetsas och det görs konst. För att Saltet skulle få förtroende på ön, så gjorde vi också.

KANSKE VAR VÅR ROLL som "vicevärd" på ön viktigast initialt. Vi såg över belysningen på gatorna, höll rent på gatorna och röjde snö. Sen kom Ö-festen, Ö-posten och andra saker som också handlade om att göra, men ännu mer om att stärka sammanhållningen och gemenskapen på ön. Vi insåg snabbt att det var viktigt.

VI BESTÄMDE OSS FÖR ATT kalla Ringön för "ön" istället för ett industriområde. Det gav en känsla av kärlek och omsorg och fick människor att agera utifrån det. Som öbo

får du en tillhörighet, du är en del av hela ön. För Saltet förändrades en del när vi formulerade värdet av en övergångsperiod, ett fönster. Att allt inte behöver vara för evigt. Att en övergångsperiod är något unikt i sig självt. Fem år är en lång tid för många, tio ännu längre, femton kan vara en evighet.

SYNBARA FÖRÄNDRINGAR på ganska kort tid. Strukturer som tillät mer. Det var så vi arbetade fram det tidsbegränsade bygglovet, unikt för Ringön, tillsammans med Stadsbyggnadskontoret. Och det var också så vi började arbeta temporärt med flera initiativ. Bland annat två parkeringsplatser, en tillfällig busslinje, tankar om en temporär båtlinje och att tillfälligt belysa mörka gator med nygamla lampor. För staden var det temporära inte ett lika stort beslut eller risk, vilket gjorde det enklare att få igenom. Vi har hela tiden utgått från att det är människorna på platsen som ska driva utvecklingen. Ofta krävs det bara att någon börjar rulla stenen.